

Sadržaj

1. Građa računalnog sustava	1
1.1. Razvoj računalnih sustava kroz povijest	3
1.1.1. Razdoblje naprava za pomoć pri računanju	3
1.1.2. Mehaničko razdoblje razvoja računala	4
1.1.3. Elektromehaničko razdoblje razvoja računala	8
1.1.4. Elektroničko razdoblje razvoja računala	11
1.1.4.1. Arhitektura elektroničkih računala	11
1.1.4.2. Doba velikih računala	14
1.1.4.3. Doba komercijalnih računala	15
1.1.5. Vrste računala danas	19
1.2. Osobno računalo	22
1.2.1. Matična ploča računala	23
1.2.1.1. Formati matičnih ploča	25
1.2.1.2. Integrirane komponente matične ploče	27
1.2.1.3. Podnožja i utori	29
Pitanja za provjeru	35
2. Arhitektura mikroprocesora	37
2.1. Uvod	37
2.2. Pojednostavljeni model mikroprocesora	40
2.3. Instrukcije	43
2.3.1. Izvođenje instrukcija	44
2.3.2. Skup instrukcija	55
2.3.3. Načini adresiranja	57
2.3.3.1. Adresiranja unutrašnjih memorija	58
2.3.3.2. Adresiranje registara i registarsko adresiranje	60
2.4. Standardna arhitektura mikroprocesora	62
2.4.1. Akumulator	65
2.4.2. Adresni registri	68

2.4.3. Skup registara opće namjene	71
2.4.4. Registri posebne namjene	73
2.4.4.1. Registar zastavica	73
2.4.4.2. Segmentni registri	77
2.4.4.3. Pokazivač instrukcija	78
2.4.5. Aritmetičko-logička jedinica	78
2.4.6. Upravljačka jedinica	82
2.5. Elementi suvremene arhitekture procesora	84
Pitanja za provjeru	89
3. Sabirnički sustavi	91
3.1. Podjela sabirnica	92
3.2. Prijenos podataka sabirnicom	93
3.2.1. Priključivanje sklopova na sabirnicu	93
3.2.2. Upravljanje sabirnicom	95
3.2.3. Sklopovi za pogon sabirnice	96
3.2.4. Multipleksiranje podataka na sabirnici	97
3.2.5. Serijski i paralelni prijenos podataka	98
3.2.6. Sinkroni i asinkroni prijenos podataka	99
3.2.7. Otkrivanje pogrešaka u prijenosu	101
3.2.8. Propusnost sabirnice	102
3.3. Sabirnice u osobnom računalu	103
3.3.1. Sabirnica sustava	104
3.3.2. Sabirnice za proširenje i ulazno-izlazne sabirnice	104
Pitanja za provjeru	115
4. Memorijski sklopovi	117
4.1. Podjele memorija i njihovi parametri	117
4.2. Komunikacija procesora i memorija	121
4.3. Poluvodičke memorije	123
4.3.1. ROM memorije	123
4.3.1.1. Izvedbe ROM memorija	124
4.3.2. RAM memorije	126
4.3.2.1. Statička RAM memorija – SRAM	127
4.3.2.2. Dinamička RAM memorija – DRAM	128
4.4. Priručna memorija	134

4.5. Prividna memorija	139
4.5.1. Logički i fizički adresni prostor	140
4.5.2. Mehanizmi preslikavanja	141
4.6. Vanjske memorije	144
4.6.1. Tvrdi disk	144
4.6.2. Prijenosni tvrdi disk	147
4.6.3. Optičke memorije	148
4.6.3.1. CD	149
4.6.3.2. DVD	151
4.6.3.3. BD	153
4.6.4. USB prijenosna memorija	154
4.6.5. Diskete	154
Pitanja za provjeru	155
5. Pristupni sklopovi	157
5.1. Prijenos podataka između računala i vanjskih uređaja	159
5.1.1. Programirani U/I prijenos	160
5.1.2. Prekidni U/I prijenos	162
5.1.2.1. Prekidni način rada	162
5.1.2.2. Načelo prekidnog U/I prijenosa	164
5.1.2.3. Prekidni sustavi	164
5.1.2.4. Prioriteti prekida	165
5.1.3. Prijenos izravnim pristupom memoriji	166
5.2. Priključivanje ulazno-izlaznih uređaja	169
5.2.1. Serijski priključci	169
5.2.2. Paralelni priključci	170
5.2.3. USB priključci	171
5.2.4. <i>Firewire</i> priključci	171
5.2.5. SATA priključci	173
5.2.6. SCSI priključci	173
5.2.7. VGA, DVI i S-video priključci	174
5.2.8. PS/2 priključci	175
5.2.9. Mrežni priključak	176
5.3. Ulazno-izlazne jedinice	177
5.3.1. Uređaji za pohranu podataka	177
5.3.2. Uređaji za prijenos podataka	178
5.3.2.1. Modem	178

5.3.3. Uređaji za unos podataka	178
5.3.3.1. Tipkovnica	178
5.3.3.2. Računalni miš	180
5.3.3.3. Skener	180
5.3.4. Uređaji za prikaz podataka	182
5.3.4.1. Monitor	182
5.3.4.2. Pisači	187
Pitanja za provjeru	189
Kazalo pojmova	191
Kazalo imena	195
Literatura	197